

euPASnewsletter

Profil a rozhovor o dopadoch regulácie na trh platobných kariet

Róbert Kičina

Brusel, august 2013

Výkonný riaditeľ Podnikateľskej aliancie Slovenska

Róbert Kičina vyštudoval Fakultu podnikového manažmentu na Ekonomickej univerzite v Bratislave, odbor finančný manažment a účtovníctvo podniku. Po ukončení štúdia nastúpil do Podnikateľskej aliancie Slovenska (PAS) ako projektový manažér, o rok neskôr sa stal výkonným riaditeľom PAS a túto pozíciu zastáva do súčasnosti. Počas prvej Dzurindovej vlády bol poradcom ministra obrany, neskôr pôsobil ako generálny sekretár združenia Slovak-European Business Council v Bratislave. V roku 2010 sa stal členom Správnej rady Recyklačného fondu a členom kolégia ministra financií Ivana Mikloša (SDKÚ-DS). Od júna 2012 je externým poradcom ministra hospodárstva Tomáša Malatinského.

Ako výkonný riaditeľ PAS riadi všetky aktivity, ktoré sú primárne zamerané na skvalitňovanie formálnych a neformálnych pravidiel podnikateľského prostredia v Slovenskej republike v kontexte celospoločenského rozvoja. Róbert Kičina tiež koordinuje činnosť Strategickkej rady PAS a spolu s prezidentom zastupuje PAS navonok. Róbert Kičina bol zvolený členmi Programovej rady PAS na obdobie jedného roka.

Pri príležitosti zverejnenia návrhu legislatívy regulujúcej trh platobných kariet sme sa s Róbertom Kičinom porozprávali o jej dopadoch najmä na podnikateľov pôsobiacich na Slovensku.

Komisia si od nových pravidiel sľubuje najmä zrovnoprávnenie podmienok na trhu, jeho otvorenie pre nových hráčov a zníženie cien pre maloobchodníkov a spotrebiteľov. Ako vnímate tieto očakávania a ako zasiahnu slovenské podnikateľské prostredie?

Nariadenie o výmenných poplatkoch uplatňovaných na platobné transakcie realizované kartami môže spolu s revidovanou smernicou o platobných službách poškodiť rozvoj bezhotovostných kartových platieb na Slovensku. Potvrzuje to aj analýza, ktorú v súvislosti s touto iniciatívou vypracovala Podnikateľská aliancia Slovenska. Nemožno totiž očakávať, žeby banky platby kartou vykonávali zdarma, a tak akékoľvek umelé zníženie trhom nastavených poplatkov bude mať úplne opačný efekt. Je prirodzené, že budú hľadať spôsob, ako náklady súvisiace s kartovými platbami vykryť. Regulácia sa tak minie účinku, nakoľko nedôjde k poklesu cien bezhotovostných transakcií a spotrebiteľia za ne zaplatia iným spôsobom.

Podľa slov komisára pre hospodárske záležitosti Joaquína Alumniu nová legislatíva vytvorí obchodníkom priestor na zlacňovanie tovarov a služieb...

Je otázne, do akej miery sa zníženie medzibankových poplatkov premietne do nižších cien v maloobchode. Skúsenosti z krajín, ktoré zaviedli reguláciu medzibankových poplatkov v minulých rokoch z vlastnej iniciatívy – patrí k nim napríklad Austrália, Španielsko či USA, hovoria, že ceny v maloobchode sa neznížili, avšak bankové poplatky vzrástli pre držiteľov kariet i pre obchodníkov.

euPASnewsletter

Vráťme sa k analýze, ktorú vypracovala Podnikateľská aliancia Slovenska. Môžete bližšie predstaviť niektoré zistenia?

Podľa prepočtov PAS zohľadňujúcich vývoj platobného prostredia v EÚ a vo Španielsku, ktoré zaviedlo reguláciu v roku 2006, možno očakávať, že regulácia medzibankových výmenných poplatkov by na Slovensku spôsobila pokles počtu platobných kariet z 1,01 platobnej karty na jedného obyvateľa v roku 2013 na 0,93 karty v roku 2018. Prípadné zavedenie regulácie by spôsobilo postupný pokles priemernej ročnej sumy zaplatenej kartou. Ročný objem kartových platieb na jedného obyvateľa v roku 2018 v neregulovanom prostredí odhaduje PAS na 2 210 eur, v regulovanom prostredí by to bolo 1 988 eur. Zároveň by došlo k spomaleniu rozvoja počtu kartových transakcií. V regulovanom prostredí by priemerný počet transakcií na jedného obyvateľa narástol z 35,35 v roku 2013 na 47,24 v roku 2018, bez regulácie by priemerný počet transakcií v roku 2018 dosiahol 49,66. Pozícia platobnej karty ako nástroja na výber hotovosti by sa posilnila a jej pozícia ako platobného nástroja by sa oslabil, keď podiel platieb na celkových kartových transakciách by v sledovanom päťročnom horizonte klesol zo 43,3 % na 41,9 % a podiel výberov z bankomatov na celkových kartových transakciách by vzrástol z 56,7 % na 58,1 %. Takýto trend je nežiaduci najmä v kontexte boja proti šedej ekonomike a snahy o zvyšovanie príjmov verejných financií.

Čo môže spomínaný pokles počtu a objemu bezhotovostných platieb znamenať v praxi, najmä pre obchodníkov a spotrebiteľov?

Z pohľadu obchodníkov môžu nové opatrenia priniesť predovšetkým nižší zisk a pokles tržieb, menej podnikateľských príležitostí, stratu garancie okamžitej a bezpečnej platby, nižšiu spokojnosť a komfort zákazníkov, vyššiu administratívnu záťaž, zvýšenie nákladov na zaobchádzanie s hotovosťou a podobne. Pre spotrebiteľov to znamená siahnutie na výhody ako zvýšený komfort a flexibilita pri nakupovaní, zvýšená bezpečnosť, okamžitá a bezprostredná dostupnosť finančných prostriedkov či lepšia kontrola a prehľad o výdavkoch. Pokiaľ ide o celospoločenské riziká, už som spomínal nárast šedej ekonomiky, ku ktorému možno pridať nárast daňových únikov, pokles ekonomickej činnosti a hospodárskej súťaže, obmedzenie prístupu k tovarom a službám pre široké spektrum spotrebiteľov, viac administratívy pri spracovaní finančných transakcií a zníženie bezpečnosti platieb.

Jedným z argumentov predkladateľov návrhu novej legislatívy je zjednotenie trhu a jeho otvorenie trhu platobných služieb konkurencii. Ako vnímate tento cieľ?

Konkurenčné prostredie, v ktorom sa cena za platbu kartou tvorí, možno považovať za dostatočné, nakoľko v oblasti bezhotovostných platieb medzi sebou súťažajú globálni a lokálni prevádzkovatelia platobných systémov, poskytovatelia iných platobných schém, napríklad PayPal či Google peňaženka, a iné možnosti platenia – hotovosť, inkaso, bankový prevod či mobilné platby. Postupný nárast bezhotovostných kartových platieb v maloobchode potvrdzuje, že cena bezhotovostných platieb je dostatočne nízka na to, aby bola zaujímavá pre účastníkov trhu, a dostatočne vysoká na to, aby zabezpečila investície do bezpečnosti, inovácií a rozširovania platobnej infraštruktúry. Konkurencia v oblasti bezhotovostných platieb zabezpečuje optimálne ceny transakcií a nijaký tím úradníkov nedokáže ceny za transakcie uskutočnené platobnou kartou vypočítať lepšie, než ako ich určuje trh. Z tohto pohľadu je najvhodnejšou cestou k lepším a zároveň udržateľným cenám za platby kartou v nasledujúcom období posilňovanie konkurencie, nie regulácia.